

Đào tạo đội ngũ lao động lành nghề là một nhu cầu cấp bách ở Bình Dương.

Xã hội hoá dạy nghề phát triển nguồn nhân lực

Ở BÌNH DƯƠNG

NGUYỄN THỊ ĐIỀN

*Nguyên Giám đốc Sở Lao động -
Thương binh và Xã hội*

Đi lên từ một nền nông nghiệp yếu kém, sau 10 năm phấn đấu, đến nay Bình Dương đã trở thành một **tỉnh** trong vùng kinh tế trọng điểm ở phía Nam, có tốc độ tăng trưởng kinh tế khá cao trong cả nước. Thành công của Bình Dương là sự kết hợp hài hoà nhiều yếu tố, vị trí địa lý, điều kiện tự nhiên, tiềm năng du lịch dịch vụ, các chính sách phát triển kinh tế thông thoáng cởi mở, thu hút đầu tư... cùng với những thời cơ hội nhập kinh tế với khu vực, thế giới và nguồn nhân lực phong phú,

năng động sáng tạo, có trình độ học vấn và tay nghề tương đối cao.

Hiện Bình Dương có dân số khoảng 1.030.000 người và đang có xu hướng tăng nhanh (dự báo đến năm 2010 đạt 1,2 triệu), trong đó dân số ở độ tuổi lao động chiếm 67%. Năm 2000, tỷ trọng lao động trong công nghiệp chiếm 33,8%, đến năm 2005 tăng lên 56,1%. Lao động nông nghiệp giảm mạnh, còn khoảng 21%. Tỷ lệ lao động đã qua đào tạo không ngừng được tăng lên, đội ngũ cán bộ khoa học về làm việc tại Bình Dương ngày

càng nhiều, trình độ tay nghề của người lao động được nâng cao một cách rõ rệt.

Từ nhận thức đúng đắn về vai trò nguồn nhân lực trong tiến trình phát triển, ngay sau khi tái lập tỉnh, Bình Dương đã xây dựng chiến lược phát triển nguồn nhân lực theo hướng "Nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ cho cán bộ lãnh đạo, quản lý, đào tạo đội ngũ lao động lành nghề, có trình độ kỹ thuật cao, đủ khả năng tiếp thu, sử dụng thành thạo các phương tiện máy móc thiết bị hiện đại, công nghệ tiên tiến, triển khai ứng dụng được những công nghệ mới, phương pháp sản xuất mới thực hiện công cuộc công nghiệp hoá - hiện đại hoá". Trong đó, đẩy mạnh công tác đào tạo nghề theo xu hướng xã hội hoá, đa dạng hoá hình thức đào tạo, linh hoạt, năng động và thiết thực; kết hợp dạy nghề chính quy và không chính quy, giữa cơ sở dạy nghề của Nhà nước và tư nhân, coi đây vừa là mục tiêu vừa là động lực cho sự phát triển.

Trước hết, tỉnh đã ban hành nhiều chính sách khuyến khích và tạo điều kiện thuận lợi cho các tổ chức kinh tế xã hội và cá nhân đầu tư thành lập các trường, trung tâm dạy nghề, mở các lớp dạy nghề dân lập tư thục. Nhờ đó mạng lưới dạy nghề đã có bước phát triển đáng kể, đến năm 2005 cả tỉnh có 28 cơ sở dạy nghề, gồm 3 cơ sở của trung ương (2 trường, 1 trung tâm) và 25 cơ sở của địa phương (12 công lập, 13 tư nhân). Được sự quan tâm của UBND tỉnh và Bộ Lao động- Thương binh và Xã hội, Bình Dương đang xây dựng trường công nhân kỹ thuật

tỉnh, đầu tư giai đoạn hai Trung tâm đào tạo kỹ thuật Việt Nam - Singapore, xây dựng các Trung tâm dạy nghề Dĩ An, Tân Uyên đồng thời chuẩn bị đầu tư nâng cấp Trung tâm dạy nghề thị xã Thủ Dầu Một... Các cơ sở ngoài công lập như Trường dạy nghề thực hành Bình Dương cũng đã đầu tư nâng cấp trường lớp, sân bãi. Các cơ sở tư nhân tự huy động kinh phí và được sự hỗ trợ của cơ quan có thẩm quyền. Đội ngũ giáo viên dạy nghề hiện có 227 người, trong đó 65% có trình độ đại học và trên đại học, 11% cao đẳng, 24% trung cấp và công nhân kỹ thuật bậc cao và 90% đạt chuẩn theo quy định. Chất lượng đào tạo đã có sự chuyển biến tích cực, đáp ứng yêu cầu học nghề ngày càng cao của người dân. Các loại hình đào tạo rất đa dạng như, đào tạo dài hạn, ngắn hạn, liên kết, đào tạo nghề theo địa chỉ, đào tạo thực tế tại các nhà máy xí nghiệp nơi có lực lượng lao động có tay nghề cao...

Với sự đầu tư về cơ sở vật chất, mở rộng nhiều loại hình đào tạo, từ năm 2000 đến năm 2005 trên địa bàn tỉnh đã đào tạo được 52.906 học viên, góp phần nâng tỷ lệ lao động qua đào tạo lên 38%, tập trung trong các ngành điện, điện dân dụng, tiện, gò, hàn... Bên cạnh hệ đào tạo chính quy, tỉnh đã triển khai thực hiện để án "Đào tạo nghề cho lao động nông thôn và bộ đội xuất ngũ", đến nay đã mở được 68 lớp với trên 1.000 học viên. Ngoài việc mở các lớp đào tạo tại trụ sở đơn vị, các trường và trung tâm dạy nghề đã đưa trang thiết bị xuống tận các xã vùng sâu, vùng xa của

các huyện để dạy nghề cho lao động nông thôn, người nghèo và bộ đội xuất ngũ. Sau khi kết thúc khoá học, tuỳ theo nghề nghiệp, sở thích và tuổi tác của học viên, một số người được giới thiệu làm việc tại các doanh nghiệp, các trang trại, số khác tự tạo việc làm, nhìn chung đều có cuộc sống ổn định.

Đánh giá những thành công trong giai đoạn qua, ông Nguyễn Văn Hiệp, Phó Chủ tịch UBND tỉnh khẳng định: "Công tác đào tạo nghề và giới thiệu việc làm đã được củng cố và bước đầu phát triển về cả số lượng, chất lượng, góp phần đáng kể vào quá trình đào tạo nguồn nhân lực cho tỉnh". Tuy nhiên, trên thực tế phát triển nguồn nhân lực ở Bình Dương chưa thực sự mạnh, chất lượng của lực lượng lao động vẫn chưa đáp ứng được nhu cầu, trình độ từ cao đẳng trở lên chỉ chiếm 4% lực lượng lao động, trung cấp và công nhân kỹ thuật chiếm 12% và lao động phổ thông chiếm tới 84%. Công tác xã hội hoá dạy nghề còn gặp nhiều khó khăn, vướng mắc. Nguyên nhân của thực trạng trên là có những tồn tại sau: Số lượng các cơ sở dạy nghề phần lớn tập trung ở những vùng có tốc độ phát triển công nghiệp nhanh như Dĩ An, Thuận An, Thị xã Thủ Dầu Một, trong khi đó các huyện phía Bắc của tỉnh như Bến Cát, Dầu Tiếng, Phú Giáo hiện chưa có trường hoặc trung tâm dạy nghề công lập, dân lập; Trang thiết bị dạy nghề vừa thiếu, vừa lạc hậu không theo kịp với công nghệ mới của các doanh nghiệp. Một số cơ sở đào tạo chưa gắn ngành nghề

đào tạo với nhu cầu của thị trường lao động để giải quyết việc làm, xoá đói giảm nghèo và xuất khẩu lao động; Nguồn kinh phí đầu tư cho dạy nghề còn hạn chế, dàn trải, chưa đủ sức để thúc đẩy mạng lưới dạy nghề phát triển và thu hút học sinh tham gia học nghề; Các cơ sở dạy nghề ngoài công lập đầu tư với quy mô nhỏ, chủ yếu là các lớp dạy nghề ngắn hạn, ngành nghề đơn giản.

Song nguyên nhân chính vẫn là do các cấp, các ngành chưa hiểu và chưa nhận thức chưa đầy đủ về tầm quan trọng của xã hội hoá dạy nghề. Nhiều ý kiến vẫn cho rằng xã hội hoá dạy nghề là biện pháp huy động vốn, sự đóng góp của nhân dân trong điều kiện ngân sách còn hạn hẹp. Người dân thì cho rằng xã hội hoá dạy nghề là công việc của các cấp chính quyền trong khi chính quyền thì chưa coi dạy nghề là lĩnh vực ưu tiên trong chiến lược phát triển nguồn nhân lực, cần được cả xã hội tham gia và đầu tư. Trên khía cạnh kinh tế, hoạt động dạy nghề chưa thực sự hấp dẫn các nhà đầu tư vì vốn bỏ ra nhiều, thu hồi vốn chậm, chi phí tốn kém do luôn phải cập nhật thông tin, tài liệu và thiết bị mới. Ngoài ra chất lượng đào tạo của các trung tâm chưa tạo ra bước đột phá mới để có được sự tin tưởng của xã hội, nên đa số các bậc phụ huynh không muốn cho con em mình vào học tại các trung tâm, cơ sở này.

Để từng bước khắc phục những tồn tại trên, Ủy ban Nhân dân Bình Dương đã xây dựng để án xã hội hoá dạy nghề đến năm 2010, coi đào tạo nghề là nhiệm

vụ trọng tâm phát triển nguồn nhân lực, một trong những nhân tố quyết định tăng trưởng kinh tế và phát triển xã hội. Đầu tư cho đào tạo nghề là đầu tư cho phát triển bền vững và cần phải tăng nhanh về quy mô và chất lượng. Mục tiêu là đào tạo nghề cho 85.000 học viên, trong đó 12.000 học sinh hệ dài hạn và 73.000 học viên ngắn hạn. Phát triển nhanh số lượng và nâng cao chất lượng các cơ sở dạy nghề ngoài công lập, phấn đấu nâng số lượng cơ sở dạy nghề trên địa bàn tỉnh lên 40 đơn vị, ngoài công lập chiếm 53%, tập trung đào tạo công nhân kỹ thuật, nhân viên nghiệp vụ lành nghề. Đẩy mạnh việc đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ giáo viên dạy nghề, kể cả trong và ngoài công lập, đảm bảo cung ứng đầy đủ về số lượng, trong đó 100% giáo viên đạt chuẩn theo quy định, 15% giáo viên dạy nghề đạt trình độ sau đại học.

Để đi vào cuộc sống, thực hiện được mục tiêu chiến lược của tỉnh là phát huy nội lực, phát triển kinh tế gắn với giải quyết tốt các vấn đề xã hội, tiến tới phát triển bền vững trên quy mô toàn tỉnh, Bình Dương đang tập trung chỉ đạo các cấp các ngành thực hiện tốt một số giải pháp sau:

Một là, đẩy mạnh công tác tuyên truyền để các cấp uỷ Đảng, chính quyền, các tổ chức xã hội và toàn thể nhân dân nhận thức đúng đắn về chủ trương xã hội hoá dạy nghề của Đảng và Nhà nước. Xác định đào tạo nhân lực là đầu tư cho phát triển, là đầu tư có tính chiến lược, là yếu tố quyết định cho bước phát triển đột phá và bền

vững của Tỉnh nhà để có sự tập trung lãnh đạo và chỉ đạo đầu tư đúng mức, đúng hướng.

Hai là, đổi mới cơ chế quản lý và có chính sách khuyến khích thành lập các cơ sở dạy nghề ngoài công lập thông qua việc đơn giản hoá thủ tục hành chính và chính sách khuyến khích học nghề. Thường xuyên kiểm tra chất lượng các cơ sở dạy nghề đang hoạt động nhằm phát huy năng lực đào tạo, hướng vào việc đào tạo nguồn nhân lực đáp ứng nhu cầu của thị trường lao động. Xây dựng những cơ chế thông thoáng, hỗ trợ ban đầu cho các cơ sở dạy nghề mới thành lập, tạo sự bình đẳng giữa các cơ sở dạy nghề công lập với các cơ sở dạy nghề dân lập. Đồng thời thường xuyên kiểm tra, thanh tra, xử lý vi phạm trong hoạt động giảng dạy, thực hiện kiểm định chất lượng dạy nghề, kiểm tra đánh giá việc cấp văn bằng chứng chỉ nghề.

Ba là, tăng cường cơ sở vật chất kỹ thuật, tăng cường và đa dạng hoá các nguồn đầu tư cho công tác dạy nghề. Đầu tư kinh phí xây dựng mỗi trung tâm huyện, thị xã có ít nhất một trung tâm dạy nghề có đủ năng lực và quy mô đào tạo, phục vụ nhu cầu học nghề và nâng cao trình độ chuyên môn của người lao động, tiếp tục triển khai công tác nâng cấp, sửa chữa, xây mới các cơ sở dạy nghề nằm trong quy hoạch. Hàng năm tỉnh dành một tỷ lệ ngân sách cần thiết để đầu tư cho sự nghiệp dạy nghề, đặc biệt chú trọng vào những ngành nghề mũi nhọn, tiếp tục cấp kinh phí thực hiện chương trình dạy nghề cho lao động nông thôn và bộ đội xuất ngũ, hạn chế

đầu tư dàn trải, không mang lại hiệu quả thiết thực. Ngoài nguồn kinh phí từ ngân sách tỉnh, cần phải huy động các nguồn kinh phí từ tư nhân, khuyến khích các cá nhân, tổ chức trong và ngoài nước đầu tư cho việc xây dựng, mua sắm trang thiết bị giảng dạy.

Bốn là, tăng cường quy mô, ngành nghề và chất lượng đào tạo. Phấn đấu đến năm 2010 xây dựng hai hệ thống dạy nghề trường và hệ thống dạy nghề đại trà. Hệ thống dạy nghề trường, trung tâm chất lượng cao bao gồm các trường: Trường kỹ thuật Việt Nam-Singapore, trường Đào tạo kỹ thuật, trường Công nhân kỹ thuật, trường cao đẳng dạy nghề đường sắt 2, trường công nhân kỹ thuật lâm nghiệp 3, trung tâm dạy nghề Dĩ An, Tân Uyên, Bến Cát, Thị xã Thủ Dầu Một. Hệ thống dạy nghề đại trà tiếp tục được triển khai, cố gắng mỗi huyện có ít nhất một trung tâm dạy nghề, đồng thời tiếp tục nâng cấp, mở rộng, nâng cao quy mô đào tạo nghề ngắn hạn tại các trung tâm.

Sự nghiệp công nghiệp hoá-hiện đại hoá của Bình Dương đang diễn ra nhanh, mạnh theo hướng hội nhập quốc tế. Vì vậy nguồn nhân lực để phục vụ cho quá trình trên là một trong những yếu tố quyết định đưa đến thành công. Với sự triển khai, thực hiện đầu tư phát triển nguồn nhân lực theo hướng vì con người, hướng tới con người, chúng ta có thể tin rằng Bình Dương sẽ đào tạo được nguồn lao động có phẩm chất, trình độ cao đáp ứng kịp thời, đầy đủ cho công cuộc phát triển kinh tế - xã hội bền vững của địa phương. □